

ת"פ 21808/03/15 - מדינת ישראל נגד אברהם סלימאן,

בית המשפט המחוזי בחיפה

24 מרץ 2015

ת"פ 21808-03-15 מדינת ישראל נ' סלימאן

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י המחלקה לחקירות שוטרים

נגד

הנאשם

אברהם סלימאן, ת"ז 204658405
ע"י עו"ד נזיה אבו ריא

גזר דין

העבירה שבביצועה הודה הנאשם וכתב האישום המתוקן

הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן (ברביעית) ונקבע כי ביצע את העבירה המיוחסת לו, עבירה של הפרת אמונים לפי סעיפים 284 + 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). מאחר שהוסכם שהסנגור יטען לעניין ההרשעה, לא הורשע הנאשם במסגרת הכרעת הדין ונקבע כי החלטה לעניין זה תינתן לאחר שמיעת טענותיו.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, אשר הוגש במסגרת הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, בתאריך 28.9.13, בשעה 02.17 או בסמוך לכך, תועד רכב בעל לוחית רישוי מספר 35-849-11 בכביש 6 בנסיעה מכיוון דרום לצפון, במהירות של 151 קמ"ש, העולה על המהירות המירבית המותרת בחוק בקטע כביש זה - דרך בין עירונית המסומנת בתמרור ב-20 - שהינה 110 קמ"ש, וזאת בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961. עבירת התנועה תועדה באמצעות מכשיר מסוג "דבורה" שהיה מותקן על ניידת סמויה שעמדה בצד הכביש, ובעטיה נעצר הרכב אותו נהג הנאשם - בעל רישיון "נהג חדש" - אשר הסיע עמו ברכב שלושה נוסעים נוספים. בעקבות עבירות התנועה, נמסרה לנאשם בו במקום כתב אישום והזמנה לדין ליום 7.5.14, כדי להישפט על עבירת התנועה בבית משפט השלום לתעבורה בחדרה, ועל אתר ניטל ממנו רישיון הנהיגה והוחלט לזמנו לשימוע לצורך החלטה על פסילה מנהלית על ידי קצין משטרה, ביום המחרת, 29.9.13, שעה 10.00, במשרדי ימת"א כרמל, בתחנת משטרת זיכרון יעקב.

בו ביום, בשעה שאינה ידועה במדויק למאשימה, פנה הנאשם, בין בעצמו בין באמצעות אחר - אל מכר שלו בשם חמודי, שזהותו אינה ידועה במדויק למאשימה. בעקבות פניה זו, בשעה 13.21 או בסמוך לכך, התקשר חמודי אל אבנר דהן (להלן: "**אבנר**"), המוכר לו אישית, וביקש ממנו לסייע לנאשם. בתגובה הבטיח אבנר להשיב לנאשם את רישיון הנהיגה עוד באותו יום, אף לפני השימוע, וכן לבטל עבורו כליל את כתב האישום, כמו גם את רישום הקנס ונקודות החובה

הנלווים לביצוע העבירה, וזאת בתמורה ל-4,500 ₪. לאחר מקח וממכר בין חמודי לאבנר סוכם כי התשלום יהיה בגובה 3,500 ₪ בלבד וחמודי מסר לאבנר את מספר תעודת הזהות של הנאשם וכן את מספרה של ההזמנה לדין וכתב האישום. סמוך לאחר שבקשת אבנר לתשלום התמורה בוצעה, בשעה 14.25 או בסמוך לכך, התקשר אבנר אל רוני משיח (להלן: "רוני"), מסר לו כי מחר עתיד להתקיים שימוע לנאשם בתחנת משטרת זיכרון יעקב והשניים סיכמו כי רוני יערוך לנאשם שימוע וימנע מלשלול מנהלית את רישיון הנהיגה שלו. כן סוכם כי לאחר מימוש התוכנית, יעביר רוני את רישיונו של הנאשם לידי אבנר.

ביום 29.9.13, סמוך לשעה 09.10, ערך רוני לנאשם את השימוע בתחנת משטרת זיכרון יעקב. חרף חומרת העבירה שביצע הנאשם, ולמרות העובדה שדובר ב"נהג חדש" שכבר צבר לחובתו עבירת מהירות אחת בעבר, החליט רוני - על פי התוכנית שסוכמה מראש בינו לבין אבנר - שלא לפסול את הנאשם מלהחזיק רישיון נהיגה בנימוק כי הוסברה לנאשם חומרת העבירה וכי הפסילה תבחן על ידי בית המשפט אשר ידון בכתב האישום. רוני עשה כן תמורת טובות ההנאה שקיבל מאבנר. במעשיו האמורים לעיל ביצע הנאשם, יחד עם רוני ואבנר, מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור.

כאמור, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן ונקבע כי ביצע את העבירה המיוחסת לו בכתב האישום המתוקן, עבירה של הפרת אמונים.

הטיעון לעונש

ב"כ המאשימה הפנה לטיעונו בתיקים הקודמים באותה פרשה בהם טען כי הערכים המוגנים בעבירה של הפרת אמונים הם אמון הציבור, טוהר המידות של עובד הציבור והפעילות התקינה של המנהל הציבורי. במקרה זה שלושת הערכים הללו נפגעו, ובצורה קשה. נטען כי הנזק שנגרם מטיפול שסוטה מן השורה באדם שביצע עבירה והנזק שנגרם לציבור הוא נזק רב. נטען כי גם חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה גורם נזק רב לציבור בכללותו, לאמון במשטרה ובכל מערכת אכיפת החוק ולמלחמה בתאונות הדרכים. נטען כי מאחר שמדובר במי שהיה בזמנו נהג חדש יש בזה כפל חומרה. לעניין ההרשעה טוען ב"כ המאשימה כי האינטרס הציבורי נפגע פגיעה קשה. עוד נטען כי ביהמ"ש צריך להתחשב בפסיקה הנוהגת בקביעת מתחם הענישה. נטען שפסיקה ישנה שאינה מתיישבת עם עיקרון ההלימה נסוגה. עוד נטען כי פסקי הדין כולם, ודאי בשנתיים האחרונות, מדברים על הרשעה.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם בן 23, צעיר נטול עבר פלילי. מעולם לא נחקר במשטרה. נטען כי הנאשם הודה בעבירה של הפרת אמונים, אשר מטבעה מיוחסת לעובד ציבור, אך מפאת הביצוע בצוותא הוא הודה בה. נטען כי יש לייחס חשיבות להודאה ולחיסכון בזמן שיפוטי יקר. נטען כי הנאשם פנה לאבנר דהן, אשר החתים אותו על יפוי כוח ולכן הנאשם הבין שהוא פנה לעו"ד. נטען גם כי הנאשם נשפט בבית המשפט לתעבורה ולא "נהנה" מביצוע העבירה. מבוקש להימנע מהרשעתו של הנאשם מאחר שהוא צעיר, חסר ניסיון וללא עבר פלילי. הנאשם הוא סטודנט להנדסת בניין ולומד שנה ב' במסגרת לימודיו הנדסה אזרחית. הנאשם גם עובד כראש צוות בחברה לעבודות תשתית, במקביל ללימודיו, ולצורך עבודתו הוא נכנס לאתרים השייכים למשרד הביטחון, נמל אשדוד, נתב"ג ונחוצ אישור מתאים לצורך כניסה לאתרים אלו. מבוקש בנסיבות אלו להימנע מהרשעתו מאחר שהרשעה עלולה לפגוע בעתידו, בפרנסתו ובעיסוקו. באשר לגובה הקנס אשר יתכן שייגזר על הנאשם נטען כי הנאשם סטודנט ומשלם שכר לימוד, משתכר כ-5,000 ₪ ועוזר למשפחתו. יש לו אח חולה והורים שאינם עובדים. מבוקש להתחשב בכך ברכיב הקנס.

הנאשם טען בעצמו כי הוא מתנצל על מה שקרה ומבטיח שלא יחזור על כך. טען כי זו הפעם הראשונה שלו בבית המשפט.

דין:

בקשת הנאשם להימנע מהרשעה:

הכלל הוא כי משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. אי הרשעה במקרה כזה תהיה יוצאת דופן ורק במקרים בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה.

הפעלת הסמכות שלא להרשיע מותנית בשני תנאים עיקריים: ראשית, סוג העבירה אשר מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה, ובהם שיקולי הלימה והרתעה. שנית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה ובלתי מידתית בשיקום הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ"ב(3) 337 (1997); ת"פ (י-ם) 8989-09-01 **מדינת ישראל נ' רבינוביץ'** (ניתן ביום 07/10/2014)).

כפי שנקבע בע"פ 2083/96 הנ"ל:

"בפסיקתנו נקבע כי המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי דופן, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה. ראו ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל, תקדין-עליון, כרך 737, 85(3).

7. תכליתו של סעיף 71 לחוק, כפי שהיא משתקפת גם מן ההסטוריה החקיקתית שלו, דומה איפוא לתכלית סעיף 1 לפקודת המבחן, המאפשר, כאמור לעיל, להטיל מבחן ללא הרשעה. מטרת שני אמצעים אלה הינה שיקומית. ואולם, כידוע, שיקומו של נאשם - הגם שהוא מהווה שיקול מהותי שלציבור כולו עניין בו - הינו אך אחד משיקולי הענישה, שאליו מתווספים שיקולים אחרים הנובעים מאופיה של העבירה.

אכן, ענישתו של נאשם היא אינדוידואלית, ובית-המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על -יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים:

ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם;

ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל".

לעניין הימנעות מהרשעה במקרים חריגים ראו גם:

ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 31.12.2007) פסקה 8 - 11;

רע"פ 3515/12 מדינת ישראל נ' דוד שבתאי ואח' (ניתן ביום 10.9.2013) פסקה 14 - 23.

בנסיבות העניין לא מצאתי צורך בקבלת תסקיר מבחן קודם להכרעה בעניינו של הנאשם. הבאתי בחשבון את מכלול הנתונים כפי שהוצגו בפני. בהתחשב בעומס המוטל על שירות המבחן ומשמעות ההפניה לתסקיר, דבר שיעכב את הדיון במספר חודשים, סברתי כי ניתן לבחון את מכלול הנסיבות ולתת את החלטתי בלא שיוגש תסקיר.

בעניינו יש לחרוג מן הכלל ולהימנע מהרשעתו של הנאשם, שכן הנאשם הראה כי ההרשעה תפגע פגיעה ממשית בפרנסתו ובשיקומו. הנאשם הינו צעיר ללא עבר פלילי, הלומד הנדסה אזרחית. כמו כן, הוא עובד בחברה לפיתוח ועבודות עפר ומהמסמכים שהוצגו לעיוני עולה כי הרשעה פלילית תפגע בעתידו וביכולת פרנסתו שכן לא יוכל להיכנס במסגרת עבודתו לאתרים שלשם כניסה אליהם נדרש אישור ביטחוני. לעניין זה סבור אני כי מתקיים התנאי של "מידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי" לפגיעה בלתי מידתית בעתידו ובסיכוי שיקומו של הנאשם. ראו:

רע"פ 7224/14 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.2014);

רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.2014);

רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל (26.4.2014);

רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013).

על כן, מדובר במקרה חריג שבו הראה הנאשם שקיים חשש ממשי שהרשעתו תפגע בפרנסתו ובשיקומו ובנסיבות העניין, לאור חלקו היחסי בביצוע העבירה ולאור נסיבותיו האישיות, אליהן עוד אתייחס בהמשך, סבורני כי במקרה זה שיקולים אלה גוברים על שיקולי האינטרס הציבורי.

על כן, אני קובע כי בנסיבות העניין יש להימנע מהרשעתו של הנאשם.

שיקולי בית המשפט לעניין הענישה

משהוחלט שלא להרשיע את הנאשם ממילא לא ניתן לעשות שימוש בעיקרם של אמצעי הענישה הקבועים בחוק העונשין. עם זאת אבהיר בתמצית את הקווים המנחים לבחירת העונש בעניינו של הנאשם בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין.

קביעת מתחם העונש ההולם

בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו להביא בחשבון את העונש הקבוע בחוק לעבירה שביצע הנאשם, חומרת נסיבות המקרה ומכלול הנתונים הקשורים למעשה ולמבצע העבירה. מתחם העונש ההולם משקף קביעה ערכית לעונש ראוי, ואינו משקף, בהכרח, את הענישה המקובלת והרווחת בפסיקה קודמת, ובמיוחד בפסיקה שקדמה לכניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין.

בעניינו הנאשם הודה בביצוע עבירת הפרת אמונים. העונש המרבי בגין עבירה זו על פי סעיף 284 לחוק העונשין הינו 3 שנות מאסר.

עם זאת, בהתחשב בהחלטתי שלא להרשיע את הנאשם, ממילא יש לנקוט באמצעי ענישה אשר ניתן להטיל כאשר בית משפט מחליט להימנע מהרשעה.

הערך החברתי שנפגע

כפי שטען ב"כ המאשימה, עבירת הפרת האמונים טומנת בחובה פגיעה בשלושה ערכים מוגנים: פגיעה באמון הציבור בעובדי הציבור; פגיעה בטוהר המידות של עובדי הציבור; ופגיעה בתקינות פעולת המינהל (ראו: דנ"פ 1397/03 **מדינת ישראל נ' שבס** (30.11.2004); תפ (תל אביב) 2906-10-13 **מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב נ' אברהם לחיאני** (30/09/2014); תפ (ירושלים) 9890-10-12 **מדינת ישראל נ' יאיר רבינוביץ ואח'** (7.10.2014)).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

במקרה זה הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה אינן מן החמורות ביותר. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה אינו החלק העיקרי. אעיר לעניין זה כי כתב האישום המתוקן הובא בפני במסגרת של הסדר טיעון. בכתב האישום לא נטען כי הנאשם ידע כי אותו אבנר מבצע ביחד עם רוני, שהינו עובד ציבור, עבירה. למעשה, ואומר זאת בזהירות, עובדות כתב האישום מעוררות ספק בכל הנוגע לקיומן של יסודות העבירה. אמנם הנאשם הודה בביצוע העבירה מכוח סעיף 29 לחוק העונשין, שעניינה ביצוע של עבירה "באמצעות אחר". עם זאת כתב האישום עצמו אינו מצביע בצורה ברורה על יסוד המודעות לביצוע העבירה. עניין זה נלקח בחשבון, תוך שבית המשפט גם מביא בחשבון כי ההודאה היא במסגרת של הסדר טיעון.

לעניין זה, הבאתי בחשבון את דברי ב"כ הנאשם במסגרת הטיעון בפני כי הנאשם הוחתם על יפוי כוח וככל הנראה סבר שמדובר בעורך דין.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

לעניין זה יש להביא בחשבון את עובדת היותו של הנאשם צעיר, ללא עבר פלילי, שלדבריו עוזר בפרנסת משפחתו בשל העובדה שהוריו אינם יכולים להתפרנס בעצמם. אין מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם הינו אדם נורמטיבי.

עוד ניתן להביא בחשבון את העובדה שעצם ניהול ההליך הנוכחי מהווה עבור הנאשם הרתעה וגם עונש כלשהו. יש להביא בחשבון גם את הודאתו המיידית ושיתוף הפעולה של הנאשם.

מתחם העונש ההולם

הפסיקה שהוגשה לבית המשפט במסגרת התיקים שהוגשו בפרשה זו מציגה מתחם ענישה בין עונשים צופי פני עתיד ובין עונשים של מאסר של ממש (אם בדרך ריצוי של מאסר בפועל או בריצוי בעבודות שירות). עם זאת, יצוין כי מרבית הפסיקה שהוצגה על ידי המאשימה מתייחסת למקרים חמורים יותר, אם מכיוון שמדובר בריבוי מעשים או בחזרה על המעשים ואם מכיוון שמדובר בעבירות נוספות, בנוסף על עבירת הפרת האמונים. כמו כן, בענייננו אמנם הודה הנאשם בעבירה של הפרת אמונים במסגרת ההסדר, אך יש להביא בחשבון את העובדה שאיננו עובד ציבור בעצמו וכן את כל הנסיבות כפי שפורטו לעיל, בעיקר בנוגע לרמת מעורבותו בביצוע העבירה. על כן, לא ניתן לקבוע כי הפסיקה שהוצגה זהה למקרה זה.

בהביאי בחשבון את נתוני המקרה כפי שפורטו, סבורני כי יש לאמץ מתחם הענישה התואם את דרגת החומרה של המעשים. כאמור, במקרה שבפני מדרג החומרה של המעשים הוא מהנמוכים שניתן להחיל על עבירה מסוג זה.

במקרה שבפני לא מצאתי לנכון להגדיר מתחם עונש הולם מאחר וכאמור החלטתי שלא להרשיע את הנאשם. עיקרם של אמצעי הענישה אינם ברי הפעלה בהעדר הרשעה בדיון. עם זאת אציין כי לו היה הנאשם מורשע הרי שבנסיבות המעשה היה מקום לגזור עליו עונשים שעיקרם צופה פני עתיד, ללא רכיב של מאסר לצורותיו השונות. במקרה שבפני, ולו היה הנאשם מורשע, הייתי גוזר עליו עונש של קנס כספי שיביא לידי ביטוי את התמריץ הכלכלי שבביצוע העבירה במובן זה שהכבדה כלכלית תרתיע מפני ביצוע עבירה שבבסיסה מטרה כלכלית.

משלא קבעתי בנסיבות אלו מתחם של עונש הולם ממילא אינני נדרש לבחון סטייה מהמתחם. עם זאת, ולעניין העונש ההולם, יש להביא בחשבון את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כמפורט לעיל, את הצורך בהרתעה אישית של הנאשם והרתעת הרבים מחד, ומאידך, את העדר העבר הפלילי של הנאשם, העונש שבעצם ניהול ההליך הפלילי וכן את הודאתו של הנאשם וחיסכון בזמן שיפוטי.

בנסיבות אלו יש להטיל על הנאשם עונש צופה פני עתיד המביא בחשבון כי החלטתי שלא להרשיעו בביצוע העבירה ותוך שבית המשפט מביא בחשבון כי ביצע את העבירה באמצעות אחר, הכל כפי שפורט לעיל.

פיצוי לנפגע העבירה:

עבירה של הפרת אמונים גורמת נזק לציבור כולו ולמדינה כמייצגת האינטרס הציבורי. מדובר בעבירה המשחיתה את השירות הציבורי ומחייבת הגברת אמצעי אכיפה. כפועל יוצא מכך מעמיסה גם עלויות פיקוח על מנגנוני אכיפת ושמירת החוק.

בהתאם להלכה שנקבעה ברע"פ 2976/01 **בתיאסך נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 418 (2002), ומאחר שכאמור נגרם נזק למדינה מביצוע העבירה, סבור אני כי בית משפט מוסמך לחייב את הנאשם בפיצוי המדינה. סבור אני כי יש מקום לחייב את הנאשם בפיצוי נפגע העבירה, במקרה זה המדינה, כתוצאה ממעשיו. עם זאת, בהתחשב במכלול הנסיבות, סבור אני כי הפיצוי במקרה זה צריך להיות סמלי בלבד.

סיכום הענישה וגזר הדין

בהתאם לעקרונות ולדברים שנקבעו לעיל, החלטתי להימנע מהרשעתו של הנאשם ולהטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

הנני מורה לנאשם לחתום על התחייבות בסך 15,000 ₪ להימנע מביצוע עבירת הפרת אמונים בתוך שלוש שנים מהיום;

אני מחייב את הנאשם לפצות את נפגעת העבירה, המדינה, ולשם פיצוי סמלי, בסכום של 3,000 ₪. סכום זה ישולם באמצעות המרכז לגביית קנסות ואגרות שבמשרד המשפטים עד ליום 15/7/2015 שאם לא כן יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד למועד התשלום בפועל.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ד' ניסן תשע"ה,
24 מרץ 2015, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
ר' שפירא, ס. נשיא